

gálják a preambulumok funkcióját, vagyis azt, hogy a benne foglaltak keletkeztetnek-e közvetlenül jogi kötelezettséget, vagy csak értelmezési segítséget nyújtanak. A visegrádi régió alkotmányi preambuluma meghatározzák, hogy kinek a nevében történik az alkotmányozás, rámutatva ezzel az állami szuverenitás eredőjére, amely Csehország esetében az állampolgárok összessége, Szlovákia kapcsán (a nemzeti önrendelkezést hangsúlyozandó módon) a szlovák nemzet és a Szlovák Köztársaság területén élő nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok tagjai. A lengyel alkotmány 1997-es preambuluma él a világnézetileg kiegyensúlyozott *Invocatio Dei* eszközzel, utalva a lengyel társadalom nagy részének mélyen vallásos voltára.

Ezt követően a szerzők bemutatják az érintett országokban szimbolikus jelentőséggel bíró, kiemelkedő történelmi személyiségeket, akiről az adott állam törvényhozása emléktörvényben megemlékezett. Ez a jelenség jól mutatja az állam viszonyulását valamely korábbi történelmi korszakhoz, amelyet ezek a személyiségek reprezentálnak. Amint azt a szerzőpáros bemutatja, a politikai rendszer változásával ezeknek a személyeknek a köre is változhat.

A mű végén a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek szimbólumainak részletezését találjuk, külön a roma, a német, a ruszin, a szlovák, a szlovén és a horvát

kisebbségek jelképeit. A kisebbségi szimbolika sokat elárul az adott közösség anyaországához való kapcsolatáról, amennyiben ilyen létezik.

Az utolsó fejezetet a szerzők a jelképek alkotmányozásban betöltött szerepének vizsgálatára és az egész munka összegzésére szentelik. Utat mutatnak a leendő alkotmányozónak, javaslatot tesznek, vizsgálva a szomszédos országok megoldásait, illetve azok esetleges magyar vonatkozású felhasználási lehetőségeit. Az érdemi részt követően egy angol nyelvű összegzést találunk, amely tovább növeli a munka tudományos értékét. A három melléklet az érintett jogszabályok szövegét tartalmazza, praktikus segítséget nyújtva az érdeklődőnek.

Összegezve tehát: a *Szimbolika és közjog* értékes és olvasmányos munka. Stílusa közérthető, gondolatmenete tiszta és világos, szerkezetét tekintve logikus felépítésű. A jelenlegi alkotmányozási folyamat önmagában is kellő fontosságot biztosít ennek az érdekes témának.

Bíró István

Jegyzet

¹ Halász Iván–Schweitzer Gábor: *A nemzeti és állami szimbólumok helye a magyar alkotmányos rendszerben* (Állam és Jogtudomány, 2008. 1.)

Újabb kötet az igazságszolgáltatás jogi kultúrtörténetéhez

Kántor Klára: Fejezetek a Komárom-Esztergom megyei bíróságok történetéből, 1872–2009
Komárom-Esztergom Megyei Bíróság, 2009, 223 p.
ISBN 978-963-06-6879-8

Kántor Klára a Komárom-Esztergom Megyei Levéltár levéltárosa, s így művének háttéréül több szakirodalom mellett főképp mély alaposággal kutatott levéltári források és irategyütesek szolgálnak. Munkája során segítségül hívta dr. Milánkovics Imre nyugalmazott megyei bírósági elnök levéltári és könyvtári kutatómunkájának eredményeit is. Ezen alapokon születhetett meg egy, az 1872 és 2009 közötti bő 130 évet felölelő munka, mely a megye területének szépen rendszerezett bírósági történetét mutatja meg.

A vizsgált megye bírósági jogszolgáltatásának egyik érdekessége éppen a megye történelmében rejlik. Annak területi változásai kihatással voltak bírósági szerkezetére is. Kántor Klára szerkesztői előszavában kifejti, hogy ha a megye bíróságairól akarunk beszélni, nem maradhatunk jelenlegi szűkebb hazánk határain belül, hanem a Duna túlsó partján működött egykori bíróságok történetével is foglalkoznunk kell. Ezen elképzeléséhez hűen tárgyalja

könyvében előbb az Esztergomi, majd a Komáromi Királyi Törvényszékek történetét. Kitér nemcsak a trianoni békeszerződést megelőzően ezen megyékhez tartozott területek, hanem az első bécsi döntés során 1938-ban hazánkhoz visszacsatolt részek bíróságainak vizsgálatára is. Így például a Komárom-Óvárosi Királyi Járásbíróság 1939 és 1945 közötti történetére, vagy a munkáját 1920. június 3-án befejező Ógyallai Királyi Járásbíróság II. világháború során folytatott munkájára.

A könyv négy fő részre tagolódik. Az első kettőben a már említett Királyi Törvényszékek – az Esztergomi és a Komáromi – törvényszéknél kisebb bírósági egységeit veszi sorra. A harmadik részben Komárom megye megyei szintű bíróságáról olvashatunk, amelynek illetékességi területe 1951-től napjainkig nem, de elnevezése három ízben is megváltozott. 1951-től 1983-ig az Esztergomi Megyei Bíróság, majd 1984-től 1989-ig a Komárom Megyei Bíróság nevet viselte, a rendszerváltást követően pedig napjainkig, az új megyenévhez igazodva, Komárom-Esztergom Megyei Bíróság néven látja el feladatait.

A mű negyedik egységében Homorné dr. Ölveczky Júlia tollából egy Esztergom városához kötődő jogi érdekességről olvashatunk, amely az Alkotmánybíróság Esztergomi Irodájának képét és munkáját tárja elénk az 1990 és 1996 közötti évekből.

Az egyes bíróságok történetét külön-külön tárgyaló fejezetek mellett a könyvnek két függeléke van. Az első a bíróságok illetékességi területéhez tartozó helységeket sorolja fel. A másodikban pedig – több forrásra támaszkodva – az 1872 és 2009. április 1. között a két megye szolgálta

tában állott jogvégzett bírósági alkalmazottak, az elnökök, bírák, titkárok, jegyzők, fogalmazók, joggyakornokok és közjegyzők archontológiáját olvashatjuk.

A könyv másik nagy erőssége képgyűjteménye. Az adott bíróságok tárgyalását a hozzájuk kapcsolódó képek színesítik. Képeket találhatunk a bíróságok hajdani és mostani épületeiről éppúgy, mint szerződésekről, a tárgyalóterem akkori és jelenlegi kialakításáról, belső elrendezéséről és bútorzatáról. A fényképezés egyre szélesebb körű elterjedésével egyre több kép maradhatott fenn a bíróságok mindennapjairól, ünnepi pillanatairól, amelyek közül a szerző is közöl jó néhányat. A mű végén a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság és a városi bíróságok tagjairól készült tablófotók kaptak helyet.

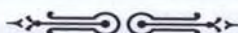
Az értékes könyv gazdagítja az utóbbi években örvendetesen megélnékvált jogi kultúrtörténeti, ezen belül

igazságszolgáltatás-történeti könyvek sorát,¹ s nemcsak a jogászoknak és a szakmabelieknek jelenthet hasznos olvasmányt, hanem a laikus érdeklődők számára is fontos város-, jog- és kultúrtörténeti ismereteket közvetít gördülékeny, könnyen olvasható formában.

Szálasy Zsolt

Jegyzet

¹ A gazdag jogi kultúrtörténeti irodalomból néhány példa: *Bírósági épületek Magyarországon* (HG & Társa Kiadó, Budapest, 1993); Kengyel Miklós: *Az igazságszolgáltatás szimbólumai. Adalékok a jogi kultúrtörténethez* (Tudományos Dialóg, 1998. 2., 14–19. p.); Kajtár István *Bevezetés a jogi kultúrtörténetbe* (Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2004. V. fejezet: Az igazságszolgáltatás jogi kultúrtörténete).

SZEMLE

Laudatio dr. Blazovich László egyetemi tanárról, az Eike-von-Repgow-Preis 2010. évi kitüntetettjéről*

Igen tisztelt Miniszterasszony!
Magnifice Rector!
Igen tisztelt Főpolgármester Úr!
Hölgyeim és Uraim!

Nagy tisztesség érte dr. Blazovich László professzort, s általa a Szegedi Tudományegyetemet, valamint a magyar jogtörténetírást. Professzor úr elnyerte a 2010. évi *Eike-von-Repgow-Preis*. E díj a német nyelvű jogkönyvek, elsősorban a *Sachsenspiegel* szegedi, magyarul való közreadásáért találhatta meg, ám egyszersmind minősítheti egész életútját, tudományos pályáját is. A díjazottat régóta ismerem, több mint két évtizede professzortársam. Hogy e *laudatio* mégse hasson elfogult dicsérgetésnek, engedjék meg, hogy e magas ívű pálya és e gazdag munkásság tényeiből induljak ki.

Blazovich László egy szép, 1921-ben a határ mellé szorult, egykor három nemzet – magyar, német és horvát – lakta szabad királyi városban, Kőszegen (német nevén Güns) született 1943-ban. Gimnáziumi és egyetemi tanulmányait a Tisza mentén fekvő Szegeden végezte. Ma-

gyar-történelem szakos tanári diplomájával 1967-ben a szomszédos Hódmezővásárhelyen helyezkedett el. Utóbb itt lett gimnáziumi igazgató-helyettes. A megyeszékhelyre 1980-ban került vissza a Csongrád Megyei Levéltár igazgatójaként. E levéltárból, amely Szeged szabad királyi város levéltárát is örzi, 2009-ben vonult nyugalomba.

Blazovich László medievista. Indíttatását az 1960-as években még maga is a pályakezdő Kristó Gyulától, a későbbi professzortól és a Magyar Tudományos Akadémia tagjától, az Árpád-kor kiváló kutatójától, az iskola-teremtőtől kapta. S mindvégig, mestere korai haláláig, megmaradt nem csupán időrendben, de eredményekben és sikerekben is az ő legelső tanítványának. Noha Kristó professzor is sokat tett a magyar alkotmánytörténetért, így különösen a megerősítés 11. századi létrejöttének kutatásában, Blazovich professzor azzal, hogy közénk, jogtörténészek közé került, éppen jogtörténeti szemléletével is kiválik a magyar medievisták közül.

A szegedi jogtörténeti tanszék megerősítése idején, 1989-ben hívtam meg egyetemi docensként éppen a középkori jogtörténet, így különösen a perjog és a kánonjog előadására. E tanszékre 1997-ben nyerte el professzori kinevezését, s azóta is nálunk tevékenykedik – a 2005. évi szétválasztás után a dr. Balogh Elemér professzor vezette európai jogtörténeti tanszéken. Nem melleleg hadd említsem meg, hogy nálunk még kötelező alaptárgyanként mindhárom történeti jogi főkéllégium (a római jog, a magyar alkotmány- és jogtörténet és az egyetemes alkotmány- és jogtörténet) helyzete alapján véve változatlan. Így elvileg nincs is olyan magyar joghallgató, aki ne tudna valamit a *Sachsenspiegel*ről, annak szerzőjéről, Eike von Repgowról vagy a magdeburgi városjogról.

Blazovich László kutatásai és publikációi pályája során egyre szélesebb területekre terjedtek és terjednek ki. Nagyon tiszteli és értően gondolja a középkori okleveles forrásokat. *In medias res* emelem ki az *Anjou-kori Oklevéltár* hatalmas edíciós vállalkozásában való meghatáro-